

של מקצוע זה, ועניין מיוחד בניסיונו של נויבורג להוכיח, שהיהודים הם שצעדו בראש במלאכה העתיקה הזאת, הן בייצורם של כלי-זכוכית במורח התיכון, והן בהעברתה של אותה מלאכה לצפון איטליה, דרום צרפת ועמק הריינוס בדורות מאוחרים יותר. את הנחתו זו תומך המחבר בראיות הרבה מדברים האמורים בספרים יהודיים על זכוכית וייצור כלי זכוכית. צורתו החיצונית של הספר נאה, וחבל שלא צויין בו בשום מקום, שנכתב בארץ בידי תושב ישראלי.

א. להמן

נוספות לביבליוגרפיה של "המגילות הגנוזות"

(סידרה ראשונה)

מאת מלכה קאסוטו

על הביבליוגרפיה של המגילות הגנוזות שהביא ש. וו. ליוונשטאם בידעות ט"ו (תש"י), ע' 44 יש להוסיף עתה את הערכים הבאים, שנתפרסמו מאז נכתבה הסקירה הנ"ל. סידרה שנייה של נוספות תתפרסם בחוברת הבאה של הידיעות. (א) ספרים: א. ל. טוקניק, מגילות גנוזות — מתוך גניזה קדומה שנמצאה במדבר יהודה — סקירה שנייה — ירושלים, מוסד ביאליק, 1950; M. Burrows, *Dead Sea Scrolls I*, New Haven, American Schools of Oriental Research, 1950.

(ב) מאמרים בכתיב-עת: מ. גוטשטיין, 1. מגילות גנוזות, 2. נחמו נחמו עמי, החינוך, חוב' א'-ב' לשנת תש"ט, ע"ע 206-210; הדים למגילות הגנוזות שנמצאו במדבר יהודה, הפרופסורים טור-סיני וקאסוטו מחווים דעתם בקשר להודעתו של פרופ' צייטלין, היום, י"ב אדר תש"ט (13.3.1949) (וגם בעתונים אחרים בישראל); י. רצהבי, בשולי "מגילות גנוזות", סיני קמ"ג (תש"ט), ע"ע 173-176; מ. גוטשטיין, על המגילות הגנוזות, שם, קנ"א-קנ"ב (תש"ט), ע"ע 333-337; חנוך ילון, ללשון המגילות הגנוזות, שם, קנ"ו-קנ"ח (תש"י) ע"ע 267-293; ט. וכסלר, הגניזה הגלויה והגניזה הגנוזה, העולם, גליון ט', י' כסלו תש"י (1.12.49); חנוך ילון, קדמותן וחשיבותן של המגילות הגנוזות, הצופה, כ"ד אדר תש"ט (25.3.49); י. מ. גרינץ, המגילות מעין פשחה והספרים ש"מכאן ואילך", הדואר כ"ט, ז' (כ"ח כסלו תש"י), ע"ע 159-163; מ. מ. כשר, חות דעת על דבר המגילות הגנוזות, תלפיות ד', חוב' ג'ד' (כסלו תש"י), ע"ע 677-691.

J. T. Milik, *Note sui manoscritti di 'Ain Fesha*, *Biblica XXXI* (1950), pp. 73-94 (המשך יבוא); *Study of Finds in the Ain Fashkha Cave*, *BA XII* (1949), pp. 54-56, figs. 2-5; *Additional Comments on the Scroll Cave*, *ibid.*

pp. 64-65; J. C. Trever, *Identification of the Aramaic Fourth Scroll from 'Ain Feshkha*, BASOR No. 115 (Oct. 1949), pp. 8-10; W. F. Albright, *On the Date of the Scrolls from 'Ain Feshkha and the Nash Papyrus*, *ibid.*, pp. 10-19; S. A. Birnbaum, *The Dates of the Cave Scrolls*, *ibid.*, pp. 20-22; W. H. Brownlee, *Further Corrections of the Translation of the Habakkuk Scroll*, BASOR No. 116 (Dec. 1949), pp. 14-16; E. R. Lacheman, *Reply to the Editor*, *ibid.*, pp. 16-17; W. F. Albright, *Comments on Dr. Lacheman's Reply and the Scrolls*, *ibid.*, pp. 17-18; M. Burrows, *Orthography, Morphology, and Syntax of the St. Mark's Isaiah Manuscript*, JBL LXVIII (1949), pp. 195-211; S. Zeitlin, "A Commentary on the Book of Habakkuk": *Important Discovery or Hoax?* JQR XXXIX (1948/49), pp. 235-247; S. Zeitlin *Scholarship and the Hoax of the Recent Discoveries*, *ibid.*, pp. 337-363, 3 pls.; E. R. Lacheman, *A Matter of Method in Hebrew Palaeography*, *ibid.*, XL (1949/50), pp. 15-39; W. F. Albright, *Are the 'Ain Feshkha Scrolls a Hoax?*, *ibid.*, pp. 41-49; M. Burrows, *A Note on the Recently Discovered Manuscripts*, *ibid.*, pp. 51-56; S. Zeitlin, *The Alleged Antiquity of the Scrolls*, *ibid.*, pp. 57-78; G. R. Driver, *New Hebrew Manuscripts*, *ibid.*, pp. 127-134; G. Lambert, *Les manuscrits découverts dans le désert de Judée*, Nouvelle Revue Théologique, LXXI (1949), pp. 286-304; P. Bauchet, *Notes sur les variantes de sens d'Isaïe 42 et 43 dans le manuscrit du désert de Juda*, *ibid.*, pp. 305-306; G. Lambert *Note complémentaire*, *ibid.*, pp. 414-416 (למאמריו הו"ל); G. Lambert, *Un "psaume" découvert dans le désert de Juda*, *ibid.*, pp. 621-637; G. L. Harding, *The Dead Sea Scrolls*, PEQ LXXXI (1949), pp. 112-116, pls. XVII-XXI; S. A. Birnbaum, *The Date of the Covenant Scroll*, *ibid.*, pp. 140-147, pls. XXII-XXIII; Ch. P(icard), *Manuscrits hébreux de Palestine*, (A. Dupont-Sommer מאת יריעות מאת), Revue Archéologique, 6e série, tome XXXIV (1949), pp. 79-82; P. Bauchet, *Une page d'un des manuscrits du désert de Judée*, RB LVI (1949), pp. 583-585; R. de Vaux, *La grotte des manuscrits hébreux*, *ibid.*, pp. 586-609, pls. XIII-XVIII; A. Neher, *Découverte récente de manuscrits hébraïques en Palestine*, Revue d'histoire et de philosophie religieuses XXVIII-XXIX (1948/49), pp. 241-251; P. Bauchet, *En torno a los manuscritos descubiertos en el Mar Muerto*, Sefarad IX (1949), pp. 152-164; J. Schirman, *Les manuscrits hébreux récemment découverts dans le désert de Judée*, Semitica II (1949), pp. 41-50; Bo Reicke, *Die Ta'amire-Schriften und die Damascus-Fragmente*, Studia Theologica II (1949), pp. 45-70; P. Bauchet, *A Note on the Orthography of the Dead Sea Mss.*, The Catholic Biblical Quarterly XII (1950), p. 68; S. Zeitlin, *Where is the Scroll of the Haftarot?* JQR XL (1950), pp. 291-296; R. Gordis, "Na'alam" and other Observations on the 'Ain Feshkha Scrolls, JNES IX (1950), pp. 44-47; G. Lambert, *Les manuscrits du désert de Juda, III. Découverte et exploration de la grotte*, Nouvelle Revue Théologique LXXII (1950), pp. 53-65.